

Gymnázium, Praha 9, Českolipská 373

Maturitní témata ze základů společenských věd

- 1. Psychologie jako věda, Obecná psychologie, Podstata psychiky, Prožívání a chování, Vývojová psychologie, Psychohygienu a mezilidské vztahy**
(psychologické obory a disciplíny, různé přístupy k výkladu psychologie, funkce psychologie v praxi, vědomí, podvědomí, chování, prožívání periodizace vývoje člověka, psychohygienu, zátěžové situace - stres, frustrace, deprivace, psychohygienické zásady, duševní nemoci)
- 2. Psychologie osobnosti, Psychické vlastnosti, stavy a procesy**
(osobnost, psychické vlastnosti: dynamické - temperament, výkonové - inteligence, volní, psychické procesy: poznávací, paměťové, aktivačně motivační, psychické stavy)
- 3. Sociologie jako věda, Vývoj sociologického myšlení, Základní sociologické disciplíny, Metody sociologického výzkumu (kvantitativní, kvalitativní)**
(předmět, struktura a úkoly sociologie, vztah příroda - společnost - kultura, základní sociologické směry a školy, základní sociologické disciplíny, sociologický výzkum a jeho metody)
- 4. Socializace, Formy mezilidské komunikace, Sociální procesy, Sociální struktura, sociální vztahy, skupiny a útvary, Stratifikace společnosti, Současné společenské problémy (světové i ČR)**
(způsoby socializace, sociální pozice, status, role a jejich typologie, soc. procesy - změny ve společnosti, soc. mobilita druhy a typy sociálních skupin a útvarů, typy stratifikačních systémů a spol. vrstev - majorita, minorita, elita, masa, problém sociální (ne)rovnosti, typologie společnosti)
- 5. Základy teorie státu, národní svěbytnost, národ, národnost, občan, občanství**
(definice státu, teorie vzniku, funkce, symboly, formy, typy, právní stát, demokratický stát, státní občanství, národní a etnická svěbytnost, nacionalismus a patriotismus, historie české státnosti)
- 6. Politický systém a jeho zákonitosti a složky, Státní správa a samospráva**
(politika, politická participace, politická moc a konflikt, občanská společnost, demokracie přímá a nepřímá, demokracie x totalita, politické strany - typologie, systémy, volby, volební právo, druhy voleb, volební systémy, (moc zákonodárná, moc výkonná, moc soudní, obec, kraj, orgány obce a kraje, Ústava ČR)
- 7. Politické ideologie a doktríny, Charakteristika jednotlivých ideologií**
(ideologie - doktrína - filozofie, jednotlivé ideologie: liberalismus, konzervatismus, anarchismus, křesťanská demokracie, socialismus, komunismus, fašismus, nacionální socialismus, rasismus a ras. segregace, feminismus, environmentalismus)
- 8. Mezinárodní vztahy a diplomacie**
(subjekty MV, disciplíny MV - mezinárodní politika, mezinárodní organizace, mezinárodní právo)
- 9. Základy ekonomie a ekonomiky, Dějiny ekonomických teorií**
(dělení ekonomie, ekonomické statky, subjekty, sektory, otázky, systémy, sektory, potřeby, statky, cíle, dějiny teorií: merkantilismus, klasická politická ekonomie, keynesovská e., konzervatismus, liberalismus, monetarismus)
- 10. Základy teorie peněz a měnové politiky, Bankovní soustava, Cenné papíry a burza**
(vznik, podstata, funkce, vývoj, formy peněz, inflace, měnový kurz, konvertibilita, monetární politika, bankovní soustava, ČNB, její úkoly, MMS, burza, typologie burz, RM-systém, cenné papíry a jejich druhy)
- 11. Tržní ekonomika a trh, Podnikání, Typy firem, Člověk ve sféře práce, Daně**
(struktura a typologie trhu, nabídka a poptávka, pilíře tržního systému, podnikání fyzických a právnických osob, práce, zaměstnanost, mzda, zaměstnavatel, zaměstnanec, pracovní smlouva, úřad práce, zákoník práce, občanský zákoník, obchodní zákoník, typy firem, obchodní společnosti, družstva atd., dělení daní)
- 12. Národní hospodářství, Vývoj české ekonomiky po roce 1989**
(NH - řízení, subjekty, struktura, fáze hospodářského cyklu, hodnocení úrovně NH - zákl. činitelé, stát rozpočet a dluh, HDP, HNP, platební a obchodní bilance, nezaměstnanost, inflace, česká ekonomika po roce 1989 - liberalizace, kupónová privatizace, restituce)

- 13. Základy teorie práva, základní členění práva, Právní odvětví a jejich formy, Lidská práva**
(členění práva, teorie práva, dějiny práva, právní řád, normy, síla, prameny, právní systémy, právní odvětví, významná ujednání o lidských právech, Listina základních práv a svobod, Charta 77 a další)
- 14. Právní odvětví: Občanské právo, Rodinné právo, Pracovní právo**
(občanský zákoník 2014, práva věcná a závazková, právo dědické, osobnostní, rodinné - manželství, rodiče a děti, náhradní rodinná péče, pracovní právo - zaměstnání, p. smlouva, p. poměr, mzda, zákoník práce)
- 15. Právní odvětví: Obchodní právo, Živnostenské právo, Finanční právo, Ústavní právo**
(obchodní p. - pojmy, formy podnikání, obchodní smlouvy, závazkové vztahy, živnostenské p. - podmínky provozování živnosti, druhy živností, finanční p. - státní rozpočet, příjmy, výdaje, daně, ústavní p. - právní řád, ústava ČR, ústavní vývoj)
- 16. Právní odvětví: Správní právo, Správní řízení, Trestní právo, Evropské právo**
(správní p. - veřejná správa, státní správa, samospráva, správní řízení, trestní p. - orgány činné v trestním řízení, přešupek, trestný čin, okolnosti vylučující trestnost, trestní odpovědnost, druhy trestných činů, druhy trestů, zásady trestního řízení, evropské p. - primární a sekundární, judikatura, legislativní orgány EU)
- 17. Judaismus, Křesťanství, Islám**
(vznik – datace, místo, základní myšlenky, literatura, jazyk, směry a školy, postavy, svátky, základní religionistické pojmy spjaté s těmito náboženstvími)
- 18. Asijská náboženství a filozofické školy**
(hinduismus, buddhismus, taoismus, konfucianství - vznik, zákl. myšlenky, literatura, směry a školy, postavy, základní religionistické pojmy spjaté s těmito náboženstvími)
- 19. Filozofie jako věda, Základní filozofické pojmy, Základní filozofické disciplíny**
(definice, vztah filozofie k ostatním vědám, zákl. filozofické otázky, zákl. fil. pojmy, disciplíny, směry, školy)
- 20. Antická filozofie**
(milétské filozofy - pralátka, pythagorovci, Hérakleitos - dialektika, eleaté, předchůdci atomistů, Demokritos, sofisté - Sokrates, Platón - ideje, Aristoteles, školy helénské období: stoici, epikurejci, skeptici, eklektici aj.)
- 21. Středověká a renesanční filozofie**
(patristika - apologetika, dogmatika, systematizace, Augustin, scholastika - T. Akvinský, univerzálíe, renesance-humanismus, přírodní filozofie, Koperník, Bruno, Kepler, utopie, senzualismus, realismus, Machiavelli, reformace - Luther, Wycliff, empirismus, Bacon)
- 22. Novověká filozofie**
(Descartes, Spinoza, Leibniz - racionalismus, Locke, Berkeley, Hume - empirismus a subjektivní idealismus, Montesquieu, Voltaire, Rousseau, Diderot - osvícenská filozofie, Kant)
- 23. Filozofické směry 19. století**
(materialistický proud - pozitivismus - Comte, Spencer, Mill, materialistická koncepce - Feuerbach, Darwin, marxismus - Marx, Engels, iracionalistický proud - iracionalismus - Schopenhauer, Nietzsche, filozofie existence - Kierkegaard, něm. Klasická filozofie - Fichte, Schelling, Hegel)
- 24. Filozofické směry 20. století**
(filozofie bytí - Heidegger, f. existence - Jaspers, Sartre, Camus, fenomenologie - Husserl, f. života - Dilthey, Bergson, pragmatismus - James, strukturalismus - Foucault, postmodernismus - Wittgenstein, Lyotard, nej. představitelé českého filozofického myšlení 20. a 21. století)
- 25. Základní etické pojmy, Etika jako teorie morálky, Problém svobodné vůle a svědomí**
(etika, pojmy - morálka, dobro, zlo, morální normy a hodnoty, vztah morálka - právo - politika, svoboda, etické a filozofické koncepce, nejznámější etické teorie, jejich představitelé, Kantův kategorický imperativ, příklady současných etických problémů)